

OC-111

October-2019

B.Ed., Sem.-III

B-110 : Organisation of Commerce & Management

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

- સૂચના : (1) નીચેના પ્રશ્નો માટે યોગ્ય વિકલ્પની પસંદગી કરો.
(2) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

- આંતરરાષ્ટ્રીય વેપારમાં નીચેના પૈકી કોનો સમાવેશ થતો નથી ?
(a) આયાત વેપાર (b) નિકાસ વેપાર
(c) પુનઃનિકાસ વેપાર (d) ઉત્પાદન પ્રક્રિયા
- ઉદ્યોગના લક્ષણોમાં નીચેના પૈકી કોનો સમાવેશ થતો નથી ?
(a) તુષ્ટિગુણનો ઉમેરો (b) સરકારી મદદ
(c) માનવશ્રમનો ઉપયોગ (d) કુદરતી સંપત્તિનો ઉપયોગ
- દરિયાઈ વીમાની શરૂઆત કોણે કરી હતી ?
(a) ન્યુ ઈન્ડિયા ઈન્સ્યોરન્સ (b) લોઈડ્સ ઓફ લંડન
(c) જોહ્નસન ઓફ ઈંગ્લેન્ડ (d) વોલ્ટર બ્રધર્સ ઓફ અમેરિકા
- ઈ-મની ઓર્ડર દ્વારા વધુમાં વધુ કેટલી રકમ મોકલી શકાય છે ?
(a) ₹ 15,000 (b) ₹ 10,000
(c) ₹ 5,000 (d) ₹ 25,000
- બેંક નવી સ્થપાતી કંપનીને કઈ બાબતની બાંધારીની સેવા આપે છે ?
(a) વેચાણ વધારવાની (b) મૂડી અંગેની
(c) લઘુત્તમ ભરણાની (d) લોન આપવાની

6. બેંક-બેંક વચ્ચે થતા આંતર વ્યવહારમાં તત્કાલ ઉદ્ભવતી નાણાંની સમસ્યાનું નિવારણ કોના દ્વારા થાય છે ?

- (a) કોલ મની
(c) પે-ઓર્ડર

- (b) કેસ કેડિટ
(d) ઓવરડ્રાફ્ટ

7. ગ્રાહક પોતે જે કિંમત ચુકવવા ઇચ્છતો હોય તે મર્યાદામાં ઉત્પાદન અને સેવાની વ્યાપક શ્રેણીમાંથી પસંદગી કરવા માટે કઈ વ્યવસ્થા ઉપયોગી બને છે ?

- (a) C2B
(c) B2B

- (b) B2C
(d) C2C

8. ઈ-કોમર્સના સફળ અમલીકરણ માટે કયા સાધનની જરૂર પડતી નથી ?

- (a) ક્રેડિટ કાર્ડ
(c) ટેલી પ્રિન્ટર

- (b) વેબસાઈટ
(d) ડેબિટ કાર્ડ

9. વૈચ્છિક માલિકીમાં માલિક ધંધામાં પરિવર્તનશીલતા લાવી શકે છે તેનું કારણ ...

- (a) ઓછી મૂડી
(c) ઉચ્ચ શિક્ષણ

- (b) ઝડપી નિર્ણયો
(d) ઈન્ટરનેટ સુવિધા

10. ભાગીદારી પેઢીમાં ભાગીદારો કેટલી મૂડી લાવે છે ?

- (a) સરખા ભાગે
(c) જરૂરિયાત પ્રમાણે

- (b) બચત પ્રમાણે
(d) કરાર પ્રમાણે

11. જવાબદારીની દૃષ્ટિએ જાહેર કંપનીના કેટલા પ્રકારો છે ?

- (a) બે પ્રકારો
(c) પાંચ પ્રકારો

- (b) ત્રણ પ્રકારો
(d) ચાર પ્રકારો

12. વિજ્ઞાપનપત્ર બહાર પાડ્યા પછી કેટલા દિવસમાં લઘુત્તમ ભરણાની રકમ મળવી જોઈએ ?

- (a) 30 દિવસ (b) 15 દિવસ
(c) 21 દિવસ (d) 90 દિવસ

13. સરકારી કંપની સંચાલક મંડળમાં કેટલા ટકા સભ્યોની નિમણૂક સરકાર કરે છે ?

- (a) 51% (b) 33%
(c) 100% (d) 75%

14. વૈશ્વિક સાહસો નીચેના પૈકી કઈ લાક્ષણિકતા ધરાવતા નથી ?

- (a) વિશાળ કદ અને વેચાણ
(b) રાજકીય વર્ચસ્વ
(c) જીવનશૈલીમાં ફેરફાર
(d) વિકસિત દેશોમાં કામગીરી

15. માલિકીના ભંડોળ ઉપર વળતર તરીકે શું મળે છે ?

- (a) વ્યાજ (b) ડિવિડન્ડ
(c) મહેનતાણું (d) વેતન

16. કેવી કંપનીઓ નફાનું પુનઃરોકાણ અપનાવી શકે છે ?

- (a) ચાલુ કંપનીઓ (b) નવી સ્થપાતી કંપની
(c) ખોટ કરતી કંપની (d) આર્થિક રીતે સારી કંપની

17. કયા પ્રકારની દુકાનોમાં મધ્યસ્થી હોતા નથી ?

- (a) ખાતાવાળી દુકાન (b) ટપાલ વ્યવહારી દુકાન
(c) સંકળાયેલી દુકાન (d) જથ્થાબંધ વેપારીની દુકાન

18. નીચેના પૈકી કઈ બાબત આંતરિક વેપારમાં સમાન હોતી નથી ?
- (a) દેશનું ચલણ (b) તોલમાપ
(c) વેપારી રીત-રસમ (d) વસ્તુની માંગ
19. ફ્રેન્ચાઈઝ પ્રકારની દુકાનોમાં નીચેના પૈકી કઈ બાબતમાં જોવા મળતી નથી ?
- (a) ધંધો કરવાની પદ્ધતિ (b) દુકાનનું કદ
(c) દુકાનની સજાવટ (d) વસ્તુની ગુણવત્તા
20. વિશિષ્ટ આર્થિક વિસ્તાર (SEZ) અંગેનો કાયદો સંસદમાં કઈ સાલમાં પસાર કરવામાં આવ્યો ?
- (a) વર્ષ 2001 (b) વર્ષ 2003
(c) વર્ષ 2002 (d) વર્ષ 2005
21. જહાજ ઉપર માલ ચઢાવવા માટેની પરવાનગીને શું કહે છે ?
- (a) બીલ ઓફ લોડિંગ (b) ચાર્ટર કરાર
(c) લાયસન્સ (d) કાર્ટિંગ ઓર્ડર
22. વિદેશી હૂડિયામણ ઉપર કોના નિયંત્રણો છે ?
- (a) નાણાં ખાતાના (b) રીઝર્વ બેંક ઓફ ઈન્ડિયા
(c) સ્ટેટ બેંક ઓફ ઈન્ડિયા (d) વિદેશ વેપાર ખાતાના
23. ધંધાની સામાજિક જવાબદારીનો ખ્યાલ સૌપ્રથમ કોને રજૂ કર્યો ?
- (a) હેનરી ફેયોલ (b) પીટર ડ્રુકર
(c) એચ.આર. બોવન (d) જી.આર. ટેરી
24. કંપનીની સામાજિક જવાબદારીના સંકલિત ખ્યાલમાં નીચેના પૈકી કોનો સમાવેશ થાય છે ?
- (a) નીતિઓ (b) કાર્યક્રમો
(c) યોજનાઓ (d) સૂચિત તમામ

25. ધંધાકીય એકમ સાથે સંકળાયેલ આંતરિક હિતસમૂહમાં કોનો સમાવેશ થતો નથી ?

- (a) ગ્રાહકો (b) કર્મચારીઓ
(c) રોકાણકારો (d) માલિક

26. નીચેનામાંથી બજાર સંચાલનનું કાર્ય કયું છે ?

- (a) આવકની ફાળવણી (b) ઉત્પાદન
(c) પેદાશ મિશ્ર (d) નાણાંનો ઉપયોગ

27. ધંધાકીય એકમમાં કામ કરતા કર્મચારી શું ગણાય ?

- (a) નફાકારક મિલકત (b) મુખ્ય જવાબદારી
(c) સજીવ મૂલ્યવાન મિલકત (d) સજીવ સેવા કેન્દ્રો

28. સત્તાની સોંપણી વખતે નીચેના પૈકી કયું પરિબલ ધ્યાનમાં લેવાતું નથી ?

- (a) કર્મચારીનો હોદ્દો-જ્ઞાન
(b) લાયકાત-અનુભવ
(c) કર્મચારીની ઉંમર-જ્ઞાતિ
(d) નેતૃત્વની કળા

29. કાયમી અને સ્થિર કર્મચારીગણ એ ધંધાકીય એકમ માટે શું ગણાય છે ?

- (a) જોખમ (b) મિલકત
(c) મૂડી (d) જવાબદારી

30. આયોજનમાં નક્કી કરેલ ધ્યેયને પાર પાડવા માટે સંચાલકો જે નિર્ણયો અને વ્યૂહરચના નક્કી કરે તેને શું કહેવાય ?

- (a) કાર્યક્રમ (b) નીતિ
(c) નિયમો (d) અંદાજપત્ર

31. આયોજનની પૂર્વ શરત કઈ ગણાય છે ?

- (a) નિક્ષિતતા
(c) દોરવણી

- (b) પરિવર્તનશીલતા
(d) અંકુશ

32. વ્યવસ્થાતંત્ર કયા કાર્ય પર આધારિત છે ?

- (a) ઉત્પાદન કાર્ય
(c) આયોજનનું કાર્ય

- (b) દોરવણી કાર્ય
(d) અંકુશના કાર્ય

33. રૈખિક વ્યવસ્થાતંત્રમાં વિભાગીય અધિકારીના હાથ નીચે નીચેના પૈકી કોણ કાર્ય કરતું નથી ?

- (a) સુપરવાઈઝર
(c) કામદારો

- (b) ફોરમેન
(d) કારકુનો

34. ઉમેદવારની આવડત કઈ કસોટી દ્વારા નક્કી થાય ?

- (a) બુદ્ધિ કસોટી
(c) મનોવૈજ્ઞાનિક કસોટી

- (b) અભિરુચિ કસોટી
(d) ધંધાકીય કસોટી

35. વિકાસ કાર્યક્રમો સંચાલનની કઈ સપાટીએ જોવા મળે છે ?

- (a) ઉચ્ચ અને તળ
(c) ઉચ્ચ અને મધ્ય

- (b) મધ્ય અને તળ
(d) માત્ર તળ સપાટી

36. આયોજન અને વ્યવસ્થાતંત્ર દ્વારા લેવાયેલ નિર્ણયોને કોણ અમલમાં મૂકે છે ?

- (a) દોરવણી
(c) કર્મચારી વ્યવસ્થા

- (b) માહિતીસંચાર
(d) સંકલન

37. વૈધિક માહિતી સંચારનો મુખ્ય હેતુ નીચેના પૈકી કયો છે ?

- (a) આયોજનનો
(c) અંકુશનો

- (b) દોરવણીનો
(d) કર્મચારી વ્યવસ્થાનો

38. નીચેનામાંથી કયું કાર્ય અંકુશનું નથી ?
- (a) કાર્યોની પ્રગતિ (b) ધોરણો સાથે સરખામણી
(c) ઉદ્દેશો નક્કી કરવા (d) વિચલનોની જાણકારી
39. નીચેના પૈકી કઈ બાબત વચ્ચે સમતુલા જાળવવા માટે અંકુશ ઉપયોગી છે ?
- (a) મૂડી અને ઉપાડ (b) પ્રયત્ન અને પરિણામ
(c) ઉત્પાદન અને વેચાણ (d) આવક અને જાવક
40. ઉપરી અધિકારી કઈ બાબતની સોંપણી કરી શકતા નથી ?
- (a) ઉત્તરદાયિત્વ (b) ફરજની
(c) સાધનોની (d) સત્તાની
41. નાણાકીય સંચાલન કોની સાથે સંબંધ ધરાવે છે ?
- (a) નાણાંકાર્ય (b) નાણાંબજાર
(c) મૂડી બજાર (d) શેરબજાર
42. શેરની ભરપાઈ થયેલી મૂડી ઉપર કયા દરે ડિવિડન્ડ ચૂકવાય છે ?
- (a) ઊંચા દરે (b) નીચા દરે
(c) નિશ્ચિત દરે (d) બજાર દરે
43. કંપની દ્વારા બહાર પાડવામાં આવતી નવી જામીનગીરીઓના બજારને શું કહે છે ?
- (a) શેરબજાર (b) પ્રાથમિક બજાર
(c) નાણાબજાર (d) મૂડીબજાર
44. ભારતમાં શેરબજારનું નિયમન કોના દ્વારા થાય છે ?
- (a) રિઝર્વ બેંક (b) સેબી
(c) જામીનગીરી કરાર નિયમન ધારો (d) સૂચિત (b) અને (c)

45. નીચેનામાંથી કયું કાર્ય બજારીય સંચાલનનું છે ?

- (a) માલ વપરાશ યોગ્ય બનાવવો (b) માલનો સંગ્રહ કરવો
(c) બજાર વિભાજન (d) વેચાણ

46. માલના સંગ્રહ કાર્યોમાં કઈ બાબત ધ્યાનમાં લેવી જરૂરી છે ?

- (a) માલની યોગ્ય ગોઠવણી (b) ગુણવત્તા જાળવણી
(c) મજબુત પેકિંગ (d) પ્રકાશની વ્યવસ્થા

47. ભારત સરકારે પર્યાવરણને પ્રદૂષિત થતું અટકાવવા કયા માર્કની યોજના બહાર પાડી ?

- (a) ISI (b) ECO
(c) AGMARK (d) HALLMARK

48. ગ્રાહક સુરક્ષાના કાયદા મુજબ, તકરાર નિવારણ માટે જિલ્લા કક્ષાના ફોરમમાં કેટલા સભ્યો હોય છે ?

- (a) બે (b) ત્રણ
(c) ચાર (d) પાંચ

49. ભારતે કયા પ્રકારનું અર્થતંત્ર અપનાવેલ છે ?

- (a) લોકશાહી (b) સમાજવાદી
(c) સામ્યવાદી (d) મિશ્ર

50. કયો સમયગાળો જાહેર ક્ષેત્ર માટે સૌથી મહત્વનો રહ્યો હતો ?

- (a) 1951 થી 1991 (b) 1947 થી 1955
(c) 1950 થી 1961 (d) 1995 થી 2001

OC-111

October-2019

B.Ed., Sem.-III

B-110 : Organisation of Commerce & Management

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

- Instructions : (1) Select correct alternative for the following questions.
(2) All questions are compulsory.

- Which of the following is not included in International Trade ?
(a) Import Trade (b) Export Trade
(c) Re-Export Trade (d) Production Process
- Which of the following is not included in characteristics of industry ?
(a) Addition of utility (b) Government's aid
(c) Utilization of human labour (d) Use of natural resources
- Who started marine insurance ?
(a) New India Insurance Company (b) Loydes of London
(c) Johnson of England (d) Walter Brothers of America
- How much maximum amount can be sent by e-money order ?
(a) ₹ 15,000 (b) ₹ 10,000
(c) ₹ 5,000 (d) ₹ 25,000
- Which guarantee service does bank give to newly established company ?
(a) to increase sale (b) regarding capital
(c) minimum subscription (d) to give loan

6. How do the banks transact with one another to solve the problems of fund/mor occurring at certain time ?
- (a) Call money (b) Cash credit
(c) Pay order (d) Overdraft
7. Which type of vast range is selected when the customer is prepared to pay within the limit for the product or service he/she desire ?
- (a) C2B (b) B2C
(c) B2B (d) C2C
8. Which of the following instrument is not required for successful implementation of e-commerce ?
- (a) Credit card (b) Website
(c) Tele printer (d) Debit card
9. The reason that owner can make changes in sole proprietorship
- (a) Low capital (b) Quick decision
(c) Higher education (d) Internet facility
10. How much capital partners bring in partnership firm ?
- (a) Equal share (b) As per savings
(c) As per need (d) As per agreement
11. How many types of public company are there with a view point of liability ?
- (a) Two types (b) Three types
(c) Five Types (d) Four Types

12. Within how many days of issuing prospectus, the amount of minimum subscription should be obtained ?
- (a) 30 days (b) 15 days
(c) 21 days (d) 90 days
13. How many percentage of members in Board of Directors of Government Company are appointed by government ?
- (a) 51% (b) 33%
(c) 100% (d) 75%
4. Which of the following characteristics is not of global enterprise ?
- (a) Huge size and sale
(b) Political domination
(c) Change life style
(d) Functioning in developed countries
15. What is obtained as return of owner's fund ?
- (a) Interest (b) Dividend
(c) Remuneration (d) Salary
16. Which companies can re-invest their profit ?
- (a) Current companies (b) Newly established companies
(c) Loss making companies (d) Economically sound companies
17. In which type of shops middlemen are not found ?
- (a) Departmental store (b) Mail Order
(c) Chain shops (d) Wholesalers shop

18. Which of the following is not the same in internal trade ?
(a) Currency of the country (b) Weight and measurement
(c) Business style (d) Demand
19. Which of the following things is not found in the franchise shop ?
(a) Systems of doing business (b) Size of shop
(c) Decoration of shop (d) Quality of the product
20. In which year the law regarding Special Economic Zone (SEZ) was passed in Parliament ?
(a) Year 2001 (b) Year 2003
(c) Year 2002 (d) Year 2005
21. What is called the permission to load the goods on ship ?
(a) Bill of lading (b) Charter agreement
(c) License (d) Carting order
22. Who controls foreign exchange ?
(a) Finance Department (b) Reserve Bank of India
(c) State Bank of India (d) Foreign Trade Department
23. Who presented first the concept of social responsibility of business unit ?
(a) Henry Fayol (b) Peter Drucker
(c) H.R. Bowen (d) G.R. Terry
24. Which of the following is included in social responsibility of business ?
(a) Policies (b) Programme
(c) Plans (d) All of above

25. Which of the following is not included in internal interest group associated with business ?

- (a) Customers (b) Employees
(c) Investors (d) Owners

26. Which of the following is the function of marketing management ?

- (a) Distribution of Income (b) Production
(c) Production Mix (d) Use of Finance

27. Staff is considered as _____ for the business.

- (a) Profitable Asset (b) Main Responsibility
(c) Live valuable asset (d) Live service center

28. Which of the following parameters is not considered while assigning power ?

- (a) Post of employee & knowledge
(b) Qualification & Experience
(c) Age & Religion of employee
(d) Art of leadership

29. Permanent and stable employees are considered _____ for business.

- (a) Risk (b) Asset
(c) Capital (d) Responsibility

30. Decisions and strategies are decided by management for accomplishment of objective are known as _____

- (a) Programme (b) Policy
(c) Rules (d) Budget

31. Which is the pre-condition of planning ?
(a) Certainty (b) Flexibility
(c) Direction (d) Control
32. On which function Organization is based on ?
(a) Production (b) Direction
(c) Planning (d) Controlling
33. In linear organization, which of the following is not working under the departmental officer ?
(a) Supervisor (b) Forman
(c) Workers (d) Clerks
34. Which test decides the ability of the candidate ?
(a) IQ test (b) Aptitude test
(c) Psychological test (d) Trade test
35. At which level of management, developmental programmes are taken place ?
(a) Top and Bottom (b) Middle and Bottom
(c) Top and Middle (d) Only bottom level
36. Who implements the decisions taken as per planning and organization ?
(a) Direction (b) Communication
(c) Staffing (d) Co-ordination
37. What is the main objective of formal communication ?
(a) Planning (b) Directing
(c) Controlling (d) Staffing

38. Which is not the function of controlling ?
- (a) Progress of activities (b) Comparison with set standard
(c) Determining objectives (d) Getting information about deviation
39. To maintain balance, controlling is useful for which of the following option ?
- (a) Capital and Drawings (b) Efforts and Results
(c) Production and Sales (d) Income and Expenses
40. What cannot be delegated by top level management ?
- (a) Accountability (b) Responsibility
(c) Resources (d) Authority of power
41. With whom Financial Management is related ?
- (a) Finance Function (b) Finance Market
(c) Capital Market (d) Stock Exchange
42. At which rate dividend is paid on fully paid up shares ?
- (a) High Rate (b) Low Rate
(c) Fixed Rate (d) Market Rate
43. Which of the following is the market for newly issued securities of the company ?
- (a) Stock Exchange (b) Primary Market
(c) Money Market (d) Capital Market
44. By whom stock exchange is regulated in India ?
- (a) Reserve Bank
(b) SEBI
(c) Securities Contract Regulating Act
(d) (b) & (c) Both

45. Which of the following is the function of a marketing management ?
- (a) Making the goods consumable
 - (b) Storage of Goods
 - (c) Market Segmentation
 - (d) Sales
46. Which thing should be consider for the storage of goods ?
- (a) Proper arrangement of goods
 - (b) Preservation of quality
 - (c) Strong packing
 - (d) Lighting arrangement
47. Which mark scheme is issued by the government of India to protect environment from being polluted ?
- (a) ISI
 - (b) ECO
 - (c) AGMARK
 - (d) HALLMARK
48. As per Consumer Protection Act, how many members exist in the district level forum for dispute settlement ?
- (a) two
 - (b) three
 - (c) four
 - (d) five
49. Which type of economy India has adopted ?
- (a) Democratic
 - (b) Socialist
 - (c) Communist
 - (d) Mixed
50. Which period has been the most important period for the public sector ?
- (a) 1951 to 1991
 - (b) 1947 to 1955
 - (c) 1950 to 1961
 - (d) 1995 to 2001